

LEHDISTÖTIEDOTE nro 201/22

Luxemburgissa 15.12.2022

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus C-204/21 | Komissio v. Puola (Tuomareiden riippumattomuus ja yksityiselämä)

Julkisasiamies Collins: Puolan laki, jolla muutetaan säännöksiä Puolan yleisten tuomioistuinten järjestämisestä ja ylimmästä tuomioistuimesta, on unionin oikeuden vastainen

Unionin oikeutta on rikottu poistamalla kansallisilta tuomioistuimilta mahdollisuus varmistaa, että unionin oikeuden soveltajana on kaikissa tapauksissa riippumaton ja puolueeton tuomioistuin, antamalla ylimmän tuomioistuimen kurinpitajaostolle toimivaltaa tuomareiden asemaa koskevissa asioissa sekä loukkaamalla tuomareiden oikeutta yksityiselämän kunnioittamiseen ja henkilötietojen suojaan

Puolan annettua 20.12.2019 lain, jolla muutettiin erityisesti säännöksiä yleisten tuomioistuinten järjestämisestä ja ylimmästä tuomioistuimesta (jäljempänä muutoslaki), komissio nosti kyseistä jäsenvaltiota vastaan kanteen, jossa vaaditaan toteamaan, että tämä jäsenvaltio on rikkonut useita unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä. Komissio katsoo, että muutoslailla rajoitetaan tai estetään kansallisen tuomioistuimen mahdollisuuksia varmistaa, että unionin lainsäädäntöön perustuviin oikeuksiin vetoavilla yksityisillä on mahdollisuus saattaa asiansa etukäteen laillisesti perustetun riippumattoman ja puolueettoman tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio väittää myös, että koska muutoslailla on annettu ylimmän tuomioistuimen kurinpitajaostolle, jonka riippumattomuutta ja puolueettomuutta ei ole taattu, toimivaltaa tuomareiden asemaa koskevissa asioissa, kyseinen laki vaikuttaa niiden tuomareiden riippumattomuuteen, joiden asemaa kurinpitajaosto tutkii. Komissio väittää vielä, että muutoslaki loukkaa tuomareiden oikeutta yksityiselämän kunnioittamiseen ja henkilötietojen suojaan, koska muutoslaissa veloitetaan tuomarit antamaan tietoja julkisesta ja sosiaalisesta toiminnastaan yhdistyksissä ja voittoa tavoittelemattomissa säätiöissä, mukaan lukien poliittisen puolueen jäsenyys, ennen heidän nimittämistään sekä julkistamaan nämä tiedot.

Komissio oli myös vaatinut unionin tuomioistuinta määräämään, että Puolan on keskeytettävä muutoslain tiettyjen säännösten soveltaminen, kunnes tästä jäsenyysveloitteiden noudattamista koskevasta kanteesta annetaan asiaratkaisu. Unionin tuomioistuimen varapresidentti hyväksyi 14.7.2021 antamallaan määräyksellä¹ komission hakemuksen näistä välimatkoista. Unionin tuomioistuimen varapresidentti velvoitti 27.10.2021 antamallaan määräyksellä² Puolan maksamaan komissiolle 1 000 000 euron suuruisen päivittäisen uhkasakon siihen asti, kunnes se täysimääräisesti noudattaa 14.7.2021 annettua määräystä, tai muussa tapauksessa siihen asti, kunnes asiassa C-204/21 annetaan tuomio.

Julkisasiamies Anthony Michael Collins katsoo tänään esittämässään ratkaisuehdotuksessa ensinnäkin, että muutoslailla annetaan ylimmän tuomioistuimen erityisvalvonnan ja yleisten asioiden jaostolle yksinomainen

¹ Määräys 14.7.2021, komissio v. Puola ([C-204/21 R](#), ks. myös lehdistötiedote nro [127/21](#)).

² Määräys 27.10.2021, komissio v. Puola ([C-204/21 R](#), ks. myös lehdistötiedote nro [192/21](#)).

toimivalta tutkia vaatimukset ja väitteet, jotka koskevat muun muassa tuomarin tai tuomioistuimen riippumattomuuden puuttumista, ja tarjota tässä yhteydessä oikeussuojakeinoja. Julkisasiamies korostaa tältä osin, että näitä asioita koskevan ratkaisuvallan antaminen erityisvalvontajaostolle ei **itsessään** estä kansallisia tuomioistuinta tutkimasta, täyttääkö tuomari tai tuomioistuin riippumattomuuden vaatimuksen. Jos kyseisillä tuomioistuimilla on epäilyjä siitä, onko riippumattomuuden vaatimusta noudatettu, niillä on päinvastoin mahdollisuus saattaa tämä kysymys erityisvalvontajaoston ratkaistavaksi. Julkisasiamies ehdottaa sen vuoksi, että unionin tuomioistuin hylkää komission kanteen siltä osin kuin siinä riitautetaan erityisvalvontajaostolle annetun yksinomaisen toimivallan laillisuus.

Toiseksi julkisasiamies korostaa, että muutoslaissa **kielletään kaikkia Puolan tuomioistuinta ottamasta esiin tai käsittelemästä kysymystä siitä, onko tuomari nimitetty virkaansa laillisesti tai voiko hän hoitaa lainkäyttötehtäviä**. Julkisasiamiehen mielestä tämä kieltö menee pitemmälle kuin tuomioistuimen velvollisuus olla kyseenalaistamatta tasavallan presidentin päätöstä tuomarin nimittämisestä, ja **siinä kielletään Puolan tuomioistuinta tutkimasta tuomioistuimen ratkaisukokoonpanon riippumattomuutta koskevien kysymysten tutkiminen**.

Kolmanneksi julkisasiamies huomauttaa, että muutoslain mukaan **se, että tuomari tutkii etukäteen laillisesti perustettua riippumatonta ja puolueetonta tuomioistuinta koskevan vaatimuksen noudattamista, voi olla kurinpidollinen rikkomus** myös siinä tapauksessa, että hän päättää esittää tätä koskevan ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle. Koska kurinpitojaosto ei täytä riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimuksia,³ on olemassa suurempi vaara siitä, että **asiaa koskevia muutoslain säännöksiä tulkitaan siten, että kurinpitojärjestelmää käytetään tuomioistuinratkaisuihin vaikuttamiseen**.

Neljänneksi julkisasiamies Collins huomauttaa, että vaikka **kurinpitojaosto ei ole riippumaton ja puolueeton lainkäyttöelin**, muutoslaissa sille on annettu toimivalta käsitellä ja ratkaista asioita, joilla on välitön vaikutus tuomarin tai avustavan tuomarin asemaan ja tehtävien hoitamiseen. Tällaisiin asioihin sisältyy pyynnöt saada aloittaa rikosoikeudellinen menettely tuomaria tai avustavaa tuomaria vastaan tai vaatimukset heidän pidättämisestään sekä ylimmän tuomioistuimen tuomareita koskevat työ- ja sosiaaliturvaoikeudelliset asiat ja kyseisten tuomareiden eläkkeelle siirtämiseen liittyvät asiat.

Julkisasiamies katsoo näin ollen, että **muutoslain säännökset, joilla tuomareita kielletään tutkimasta tuomioistuimen riippumattomuutta koskevia kysymyksiä, tähän liittyvä kurinpitojärjestelmä sekä näitä asioita koskevan tuomiovallan antaminen kurinpitojaostolle rikkovat unionin oikeuden mukaista tuomioistuimen riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusta**. Julkisasiamies Collins ehdottaa sen vuoksi, että **unionin tuomioistuin hyväksyy komission kanteen näiden kanneperusteiden osalta**.

Lopuksi julkisasiamies katsoo, että velvoite, jonka mukaan tuomareiden on ilmoitettava jäsenyydestään poliittisessa puolueessa tai yhdistyksessä tai tehtävässään voittoa tavoittelemassa säätiössä ja julkistettava nämä tiedot, voi johtaa **arkaluonteisten tietojen käsittelyyn** yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitetussa merkityksessä. Tässä yhteydessä hän korostaa, että Puola ei ole ilmoittanut, mitä toimenpiteitä se on toteuttanut turvataksaan tuomareiden oikeuden tällaisten henkilötietojen suojaan ja heidän yksityiselämänsä kunnioittamiseen, ja että **tämä itsessään merkitsee näiden oikeuksien loukkaamista**.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamiehen tehtävänä on esittää unionin tuomioistuimelle itsenäisesti ehdotuksensa käsiteltävänä olevan asian oikeudelliseksi ratkaisuksi. Unionin tuomioistuin aloittaa nyt tämän asian ratkaisun harkinnan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

³ Tuomio 15.7.2021, komissio v. Puola ([C-791/19](#), ks. myös lehdistötiedote nro [130/21](#)).

HUOMAUTUS: Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen sellaista jäsenvaltiota vastaan, joka ei noudata unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan, voi nostaa komissio tai jokin toinen jäsenvaltio. Jos unionin tuomioistuin toteaa, että jäsenyysvelvoitteita ei ole noudatettu, kyseessä olevan jäsenvaltion on toteutettava tuomion noudattamisen edellyttämät toimenpiteet mahdollisimman pian. Jos komissio katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut tuomion noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä, se voi nostaa uuden kanteen, jossa se vaatii rahamääräisiä seuraamuksia. Jos jäsenvaltio ei ole ilmoittanut direktiivin täytäntöönpanotoimenpiteistä komissiolle, unionin tuomioistuin voi komission ehdotuksesta määrätä seuraamuksista jo ensimmäistä tuomiota annettaessa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotuksen [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla lukemispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎+352 4303 3127

Kuvia ratkaisuehdotuksen lukemisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎+32 2 2964106

Pysykää kuulolla!

